

Miscommunicatie en intimidatie

Als docent ben je veel en vaak in communicatie met leerlingen, zowel verbaal als non-verbaal. Overal waar communicatie plaatsvindt bestaat het risico van miscommunicatie. In zo'n geval wordt een boodschap anders geïnterpreteerd dan bedoeld. Dat is vervelend maar vaak wel weer op te lossen door uitleg of nuancering. Soms kunnen de gevolgen van miscommunicatie echter groot zijn.

Door: mr. Maarten Segers

Voor docenten in het bewegingsonderwijs is de kans op grotere gevolgen bij miscommunicatie meer aanwezig. Het fysieke aspect dat bij lichamelijke opvoeding komt kijken speelt hier een belangrijke rol in. Een beschuldiging of een gerucht van (seksuele) intimidatie kan enorme impact hebben op het werkzame leven en het privéleven van een docent. Bij klachten over seksuele intimidatie in het onderwijs vindt er afhankelijk van de situatie schorsing of non-actiestelling plaats voor nader onderzoek. Er zal contact plaatsvinden met alle betrokken partijen en de werkgever zal er voor moeten zorgen dat de beschuldigingen niet als een lopend vuurtje door de school gaan. Uit de praktijk blijkt dat sommige beschuldigingen terecht zijn en dat maatregelen nodig zijn. Bijvoorbeeld in een zaak die aan de Commissie van Beroep VO werd voorgelegd waar het ging om een docent die seksueel getint contact had met een leerling via msn.¹ De betreffende docent kreeg ontslag en vocht dit bij de commissie aan. Het schriftelijke contact was echter zo ondubbelzinnig dat er geen twijfel was over de boodschap van de docent; het bezwaar werd door de commissie dan ook ongegrond verklaard en het dienstverband werd beëindigd. In deze situatie speelde ook het feit dat de betreffende docent leerlingen onder druk had gezet om de door hem opgestelde ontlastende verklaringen te tekenen.

In veel gevallen zijn klachten of beschuldigingen echter gebaseerd op communicatie die niet schriftelijk en niet zo ondubbelzinnig is vastgelegd als in het voorgaande voorbeeld. Vaak is er veel meer ruimte voor miscommunicatie. Zo ook het voorbeeld van een docent LO die tijdens een les een aantal leerlingen had opgetild zodat zij bij een oefening de ringen konden vastpakken. Een van de leerlingen had geklaagd over het feit dat hij haar daarvoor bij haar middel had vastgepakt, de leerlinge voelde zich daardoor seksueel geïntimideerd. Zij heeft dit aangegeven bij haar ouders, directie en medeleerlingen. De betreffende docent gaf aan nooit met een verkeerde intentie te hebben gehandeld maar dat het aanraken nodig was om de leerlingen in de ringen te helpen. De gevolgen voor zijn functioneren op het werk, zijn reputatie maar ook zijn privéleven waren echter erg ingrijpend met uiteindelijk ook uitval door stress als gevolg. Na zo'n beschuldiging kan het voor de docent, ouders en leerlingen (ook leerlingen en ouders die er initieel helemaal niet bij betrokken zijn geweest) heel lang duren voor er weer met wederzijds vertrouwen les gegeven kan worden. Terwijl er geen enkele verkeerde intentie bij de betreffende docent aanwezig was. Strecking van het verhaal is dat de docent LO actief miscommunicatie moet voorkomen. Op het moment dat er sprake is van een beschuldiging, is een groot deel van de schade al aangericht ook al blijkt de beschuldiging onterecht. Deze (reputatie)schade is, ook als je juridisch gelijk hebt, soms moeilijk weg te poetsen. Zorg dat je alleen fysiek contact met leerlingen hebt wanneer echt duidelijk is dat dit functioneel is en niet anders kan. Voorkom zo veel mogelijk dat complimenten of andere vriendelijke gebaren dubbelzinnig geïnterpreteerd kunnen worden. Betreed de kleed- en doucheruimte alleen als dit echt noodzakelijk is en waarschuw de leerlingen van te voren. Sta er bij stil dat leerlingen verschillende grenzen hebben en dat dat zij een grap of aanraking heel verschillend kunnen interpreteren. Stel met de vaksectie, het bevoegd gezag en de P(G)MR gedragsregels en maak beleid om beschuldigingen te voorkomen en om op een goede manier om te gaan met beschuldigingen.

Bronnen

Roelofsen, S & Zonnenberg, A (2011). 'De bijzondere risico's van de leerkracht: Bewegen en sport in en om de school'. *Lichamelijke Opvoeding*, 9, p. 43-45

Bax, H & Driel, G. van & Jansma, F & Palen, H, Van der (2010). *Beroepsprofiel leraar lichamelijke opvoeding*. Den Haag: DeltaHage.
www.ppsi.nl

¹ Commissie van beroep VO, 103301/ uitspraak dd. 15-11-2007

